

**25 JAAR
INITIATIEF
ACADEMIA**

Borsbeek 1988

VOORWOORD

" 25 JAAR INITIATIEF ACADEMIA " Borsbeek

Liefst had ik hier het woord gelaten aan een oudleerling van het eerste uur. Deze inleiding zou in essentie een hulde moeten zijn aan de pioniers die, zowat 25 jaar geleden - op eigen risico en zonder officiële steun - een kunstschool uit de grond stampten.

Zij die de beginperiode meemaakten op de Frans Beirenslaan, spreken hierover in termen van de "goeie tijd", toen er gewerkt werd in een geïmproviseerd atelier, haast in een intiem kader, maar met een enthousiasme en een wil tot slagen die degelijk werk mogelijk maakten.

De aangroei van het aantal leerlingen drong evenwel een verhuizing op naar de de Robianostraat: een gewezen handelspand, dat al bij al meer ruimte bood. Er werd gewoekerd met de ruimte! De grootste plaatsen werden ingenomen door de tekenaars, schilders. De beeldhouwklas vond een onderkomen in de achterbouw onder de golfplaten. De glazeniers en de perspectiefklas werden over de slaapkamers verdeeld!

Maar ook hier werd hard gewerkt onder een degelijke leiding: Ere-directeur Antoon Luyckx op kop, geassisteerd door de heren Robert Borret, Ivo Bakelants, Piet Leterme, Julien Bilmeyer en mevrouw Lemmens, nadien ook de heer Verhaert. In de voorbereidende afdeling was het oudleerlinge Jozefien Van Looy die het jonge volkje begeleidde.

En gestaag groeide het aantal leerlingen. Toen in 1972 de kunstschool Gemeentelijk werd erkend kreeg Academia wat meer aan zien en armslag maar ook meer verplichtingen! Dit werd evenwel door de leerlingen amper ervaren. De directeur loodste zijn school langs alle klippen.

In de ateliers werd met niet aflatende ijver gewerkt. Ieder jaar verlieten een deel leerlingen de school met een getuigschrift in de hand en... met wat weemoed in het hart.

De harden zetten door en halen geregeld de affiches. Anderen vielen op zichzelf terug en trachtten hun talenten in intieme kring verder te ontplooiën. In elk geval bewaren de meesten onder hen een goede herinnering aan de vier, zes of meer jaren die ze in een gezellig tot kunst inspirerend midden doorbrachten en waar ze week na week de geur van terpentijn en olie konden opsnuiven of zich uitleven in klei of glas!

In de loop der jaren was ook O.G.E.K.A. tot stand gekomen, de vriendenkring van ouders en oudleerlingen. Onder het voorzitterschap van oudleerlinge Maria Nelissen werden door allerhande activiteiten de nodige fondsen samengebracht om Academia de nodige infrastructuur te bezorgen en modellen te bekostigen die een normale werking van de school moesten toelaten.

Na heel wat overleg werden, enkele jaren geleden, de huidige gebouwen door het Gemeentebestuur aangepast en beschikbaar gesteld, wat op zich zelf al een merkelijke materiële verbetering inhield. Het feit van de afgelegen ligging bleek alras geen hinderpaal te zijn.

Het hernieuwde O.G.E.K.A. bestuur onder voorzitterschap van Marc Janssens spant zich terdege in om de kunstschool en de vereniging meer en meer in het gemeenschapsleven van Borsbeek te integreren.

25 jaar initiatief Academia liggen ook in de lijn van het vertrek van twee pioniers: Ere-directeur Luyckx vierde in het afgelopen jaar zijn zilveren ambtsjubileum... en tevens zijn afscheid van zijn school. Of dit een " op ruststelling " wordt is een andere zaak.

Tevens namen wij ook afscheid van leraar Robert Borret die eveneens met pensioen ging. Regelmatig vinden wij zijn naam op de affiches terug.

Een nieuwe ploeg trad aan onder leiding van de heer Wouters. Jonge leerkrachten deden hun intrede: o.a. Roeland D'Haese en Gerard Tomballe bij de afdeling schilderkunst. Werner Hauters en Paul Turkry als plaatsvervangers voor anatomie en tekenkunst. En sinds enkele jaren ook Maria De Beukelaer, Merel Van Beeumen en Martha Verbist in de lagere afdeling.

Verjongd en even levenskrachtig als 25 jaar terug gaat Academia zijn weg.

Uit de toespraak, ter gelegenheid van de openingsreceptie in Academia, mei '88.

Wim Roeykens.

ONTSTAAN EN ONTWIKKELING

GEMEENTELIJKE KUNSTSCHOOL ACADEMIA
Schilderkunst/Beeldhouwkunst/Glasschilderkunst

Jaar	Aantal le- raars	Aantal leer- lingen	Grafiek	Niveau
1961	1	23	xxx	
1962	1	38	xxxxxx	
1963	3	56	xxxxxxxx	LAGER
1964	V 3	70	xxxxxxxxxxx	SECUNDAIR
1965	R 3	74	xxxxxxxxxxxx	
1966	I 3	70	xxxxxxxxxxx	
1967	J 3	76	xxxxxxxxxxx	
1968	5	123	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	
1969	5	109	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	+ HOGER
1970	7	97	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	SECUNDAIR
1971	7	138	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	
1972	8	156	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	
1973	G 8	172	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	+ HOGER
1974	E 8	175	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	KUNST-
1975	M 8	176	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	ONDER WIJS
1976	E 9	179	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	
1977	E 9	213	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	FINALITEIT
1978	N 11	248	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	SCHILDERSKUNST
1979	T 11	267	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	
1980	E 11	314	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	
1981	L 11	303	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	
1982	I 13	305	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	
1983	J 13	301	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	
1984	K 13	316	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	
1985	13	293	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	
1986	13	356	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	

studie-meesteres-opvoedster vanaf februari 1986

Hoewel hij zelf heel wat jaren kunstonderwijs had gevolgd, zag Antoon Luyckx aanvankelijk geen kans werk te vinden in het kunstonderwijs. De man was 39 jaar, had een gezin met 5 kinderen en werkte in de reproductieijverheid. Geen ideale uitgangspositie dus om van vandaag op morgen dat werk te laten staan en op zoek te gaan naar een andere betrekking. Daarom ontstond bij hem de idee om zelf met een "academie" te beginnen.

Toen hij de mogelijkheden daartoe onderzocht, kwam hij in contact met pater-pastoor Borghoms van de Sint-Jan-Berchmansparochie. Die man gaf hem de raad : "Ga eens naar Jos Van Mol op de Militaire Baan (Frans Beirenslaan 251) te Borsbeek, die is nogal veel met cultuur bezig...".

Nu, dat moest men Antoon Luyckx geen twee keer zeggen en korte tijd later stond Jos Van Mol al vol bewondering naar de werken in het atelier van Luyckx te kijken. Die collectie maakte zo'n indruk op de man dat hij zei : "Zet al die werken maar aan de kant, Antoon en begin hier maar met uw school... Ik zorg voor de leerlingen. We zullen wel zien hoe alles evolueert...".

Kort daarop verschenen er in de Antwerpse dagbladen persberichten dat op het adres van Antoon Luyckx een nieuwe academie haar deur(en) opende.

En kijk, het wonder gebeurde... Na verloop van korte tijd waren er niet minder dan drieëntwintig leerlingen ingeschreven. Een bonte en heterogene groep van liefhebbers-schilders : een academie in wording !

Op een zondagvoormiddag kwam Jos Van Mol vergezeld van Leon Govaerts en Jos Cellis, die beiden in Borsbeek woonden, naar de geïmproviseerde academie op bezoek. Het zou een belangrijke voormiddag worden, want de vier aanwezigen spraken af dat er op 23 augustus 1961 een vergadering belegd zou worden met nog andere belangstellenden uit Borsbeek.

Die bewuste dag werden in de "Pergola" van het "Tyrolerhof" de eerste "statuten" voorgelezen en goedgekeurd :

De school zou de naam krijgen "Cultureel Centrum ACADEMIA" en overgebracht worden naar Borsbeek.

Op dat ogenblik wist echter niemand naar waar !

De bestuursleden waren :

- Kiebooms Gustaaf, Cellis Jos (secretaris)
- Neyens Frans, Govaerts Leon (voorzitter)
- Meukens Severin, Bildmeyer André (penningmeester)
- De Laet Leopold, Luyckx Antoon (directeur).

En Jos Van Mol, zal u vragen... Wel, hij werd propertjes aan de kant gerangeerd en aangesteld als materiaalmeester ! Dat nam hij niet. Woedend verliet hij de vergadering.

Toch bleven Jos Van Mol en Antoon Luyckx contact met elkaar houden. Gelukkig maar, want het was precies de "materiaalmeester" die erin slaagde een onderkomen voor ACADEMIA te vinden. Aan de Frans Beirenslaan 281 in een achterhuis-magazijn van zijn vriend, de aannemer Frans Van Geel, zou de nieuwe school gehuisvest kunnen worden. Die Frans Van Geel had zich immers voorgenomen met pensioen te gaan en hij zou bijgevolg een deel van zijn magazijn kunnen missen. Een deel ? Inderdaad, want beneden stond zijn auto en het zou dus enkel de bovenverdieping zijn die voor de nieuwe school beschikbaar gesteld kon worden.

Het beschrijven van de heroïsche arbeid die geleverd werd om het magazijn van de aannemer om te toveren tot iets wat kon doorgaan voor een atelierruimte, zou ons te ver voeren. Maar hoe dan ook, het atelier kwam er. Het werd een gezellig lokaal dat via een betonnen trap bereikt kon worden.

Op 12 oktober 1962 werd het - in aanwezigheid van het dagelijks bestuur en de andere leden - door pastoor Borghoms ingewijd. Op 13 oktober om 18 uur kwamen de cursisten van het vorig jaar zich al opnieuw inschrijven. En kijk, zij hadden warempel enkele nieuwe leerlingen met zich meegebracht... De cursussen (twee avonden per week en ook tijdens het weekend) konden dus starten. In het atelier stonden de nieuwe ezeltjes klaar. Op de oude tafels die nog van het "Leger des Heils" afkomstig waren, stonden de "stillevenns" opgesteld en de mazoutkachel, die de directeur uit zijn eigen atelier had overgebracht, ronkte behaaglijk.

Toch verlep alles niet zo rimpelloos als het bij het binnenkomen leek. Het schooljaar 1962-1963 zou vooral een erg onzeker jaar worden. De manier waarop de school aan financiën kwam bij voorbeeld, wordt geïllustreerd door het bericht op de bladzijde hierna.

Heel wat moeilijkheden deden zich voor en door de strenge winter was de school zelfs genoodzaakt voor enkele weken haar deuren te sluiten. Toch kon ook dit het enthousiasme van de eerste uren niet temperen. Nieuwe plannen werden gemaakt ! In overleg met het bestuur werd besloten een eerste tentoonstelling te organiseren met werken van enkele cursisten aangevuld met werken van de directeur-leraar. Die tentoonstelling zou plaatsvinden op 29 december. Er werd een uitnodigingskaart gedrukt met daarop een leerlinge die in het nieuwe atelier aan het werk was en Jos Cells verwezenlijkte een brochure met de titel : "Zo is het

KULTUREEL CENTRUM „ACADEMIA”

directeur: schilder - beeldhouwer, ANTOON LUYCKX

sekretariaat: J. REUSENSLEI 51, Borsbeek (antw.)

sprekdraad: 35.91.45

Borsbeek, Postdatum

1962

Mevrouw, Mevrouw, Geachte Heer,

Onder de leiding van Kunstschilder-Beeldhouwer, Antoon LUYCKX, werd een poging gedaan in oktober jl. om jonge lieden op te leiden in tekenen, schilderen en boetseren. Dit gebeurde tot heden in zijn eigen atelier.

Die schuchtere poging nochtans om aan onze jeugd een kunstopleiding te bezorgen, die haar een niet te onderschatten begrip en mogelijkheid moet bijbrengen om het schone te vatten en te genieten, dat zo kwistig over onze gewesten verspreid is, heeft een onverwacht succes gehad. Niet minder dan 26 «leerlingen» hebben sindsdien regelmatig, dit onderricht gevolgd.

Gevolg, het atelier is veel te klein geworden en meerdere aanvragen dienden reeds geweigerd. Wat meer is, de persoonlijke finanties van de leider der instelling, kunnen ook niet meer volstaan, om deze niet alleen in 't leven, doch ook op peil te houden.

De geringe bijdragen, die van de «leerlingen» kunnen gevraagd worden, volstaan hiertoe ook in genedele.

Er is dan een Vereniging tot stand gekomen, die zich reeds bezighoudt om bij de Openbare Besturen, belangstelling voor dit «Jeugdwerk» op te wekken. Alhoewel van dit contact, binnen afzienbare tijd, een gunstig resultaat mag verwacht worden, helpt dit niet voor het ogenblik en dienen er tussentijdig, andere wegen gevonden om het voortbestaan der inrichting te verzekeren. Of die hulp toereikend zal zijn, blijft eveneens een open vraag.

Deze vereniging heeft inmiddels reeds de hand gelegd op een geschikter onderkomen - Frans Beirens-
laan 181 Borsbeek - dat kortelings zal betrokken worden. Het Kultureel Centrum «ACADEMIA», vraagt inmiddels reeds uitgaven aan huisbuur, eerste inrichting, materiaal e. a., waardoor dringend dient beroep gedaan op al wie iets voelt voor «Jeugdzorg» en de kulturele ontwikkeling van onze gemeenschap.

Overtuigd dan dat dit werk U niet onverschillig kan laten, heeft de Vereniging gemeend, ook op U beroep te mogen doen.

Zeggen we vooreerst nog, dat het Kultureel Centrum «ACADEMIA» vrij is van elke politieke richting en enkel als doel heeft, vrije tijdsbesteding door kunstontwikkeling bij de jeugd. - Zoveel jonge talenten gaan verloren, die op deze wijze, en voor hun zelf, en voor de gemeenschap kunnen bewaard blijven! - Ook meer gevorderden kunnen hier verder onderricht ontvangen.

Kortelings zal een onzer leden, voorzien van een machtiging hiertoe vanwege de Vereniging, zich ter Uwent aanbieden. Wij durven U vragen hem een goed onthaal te willen voorbehouden. **ELKE GIFT, VAN WELK BEDRAG OOK, ZAL GRAAG AANVAARD WORDEN.**

Voor wie iets meer willen, EN KUNNEN doen, zouden we willen voorstellen:

Ofwel: Steunend lid te worden, mits 100 F per jaar;

Beschermend lid, mits 500 F per jaar;

Erelid mits 1000 F per jaar.

Wij leggen er nochtans nogmaals de nadruk op dat elk bedrag, groot of klein, steeds even welkom is.

Wij zijn overtuigd, dat U, voor dit «Jeugdwerk» uw steun niet zult weigeren en danken U dan reeds bij voorbaat, zeer hartelijk.

Namens het Komitee van het
KULTUREEL CENTRUM «ACADEMIA»

De secretaris,
Jos CELIS

De voorzitter,
Leon GOVAERTS

begonnen". De pers, die tijdig van dit alles op de hoogte gesteld was, liet zich niet onbetuigd, en zo was het te verklaren dat men korte tijd later in sommige Vlaamse kranten koppen kon lezen als : "Borsbeek bezit Cultureel Centrum" of "Culturele evolutie te Borsbeek".

Ondanks de ijzige temperatuur en het feit dat het verkeer fel gehinderd werd door een dik pak sneeuw, werd die eerste tentoonstelling toch een succes. Er waren heel wat prominente vertegenwoordigers zoals : volksvertegenwoordiger L. Tindemans, Mgr. Raes, de heer Huybrechts, burgemeester van Borsbeek vergezeld van een hele schare schepenen en gemeenteraadsleden, de hele parochiale geestelijkheid en natuurlijk de leden van de raad van bestuur. Toespraken werden gehouden door de rijksinspecteur van het kunstonderwijs, de heer Th. Van Looij en door voorzitter Leon Govaerts.

Lang bleef de roes van dit eerste succes echter niet duren, want korte tijd later moest de nieuwe school een flinke morele en financiële klap incasseren. In een brief van het ministerie stond te lezen dat men "het niet tot de mogelijkheden achtte in Borsbeek een academie in stand te houden"... M.a.w. de Initiatiefnemers zouden het zonder financiële hulp verder moeten zien te rooien !

Maar het enthousiasme was niet vlug gebroken. Op Initiatief van secretaris Jos Celis werd in de lente van 1963 "een geleide ontspanningsavond met Willem de Meyer en zang- en danskring Ortolaan" in het "Tyrolerhof" te Borsbeek georganiseerd. De kas moest immers dringend gespijsd worden !

Een ander initiatief, dat tevens ook diende om ruchtbaarheid aan de nieuwe school te geven, vond plaats in Deurne. Door burgemeester M. De Queecker werd in "Studio Cogels" een tweede tentoonstelling met werken van cursisten en van de directeur-leraar geopend. Jos Celis schreef prompt een vervolg op zijn eerste brochure dat als titel kreeg "...En zo gaat het verder".

Ook later zou er nog dikwijls geëxposeerd worden en vaak met betere resultaten. Zo onder meer een jaarlijkse tentoonstelling in de "Feestzaal" van Borgerhout en in de "Gouden Ram" te Antwerpen.

Ook in de Franstalige Antwerpse pers kon men ondertussen al lezen over : "Centre Culturel ACADEMIA".

Op 18 januari 1963 werd dan eindelijk een "gunstig advies over de werking van de school" overgemaakt door Theo van Looij, rijksinspecteur voor beeldende kunsten : de school zou in de toekomst gesubsidieerd worden ! Toch duurde het tot 17 november 1964 vooraleer het "Cultureel Centrum ACADEMIA" door de "verbeteringsraad" tot de staatssubsidie werd toegelaten en het duurde nog eens

drie maanden vooraleer op 17 februari 1964 de uiteindelijke bevestiging door de school werd ontvangen.

Ondertussen was men echter niet bij de pakken blijven zitten. Een gedeelte van de benedenverdieping van de achterbouw was door middel van houten wanden tot een klaslokaal omgevormd. De auto van de eigenaar stond aldus afgeschermd naast de klas.

Ook op het gebied van personeelszaken waren er inmiddels grote veranderingen gebeurd. De directeur-leraar had niet minder dan twee collega's-lesgevers gekregen. Een cursist - die leraar was - werd immers aangesteld om op zaterdag tekenles te geven aan kinderen en omdat "kunstgeschiedenis" een verplicht vak bleek te zijn wierf men hiervoor lesgever I. Bakelants aan.

Die drie lesgevers moesten het inmiddels maar met een flinke dosis idealisme zien te rooien, want toen het schooljaar 1963-1964 aanving, was er nog geen sprake van een "wedde". De administratieve molen draaide immers ook toen al langzaam en het duurde tot 25 november vooraleer de secretaris een brief met een heel pak bijlagen ontving van het ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur. Vooral de bijlagen vonden de toenmalige belanghebbenden Interessant : "aanvraag om staatstoelagen" en "formulieren voor het personeel". Op de vraag welke voordelen de school al ontvangen had, kwamen ze na lang tellen tot de som van zegge en schrijve 31.500 F (gemeente : 7.500 F, provincie : 5.000 F, ministerie van Openbaar Onderwijs en Cultuur, directie "Jeugdzorg" : 19.000 F). Zeg nu zelf : met zo'n astronomische getallen kan men toch al wel een academie uit de grond stampen... Maar enfin, een en ander bracht toch met zich mee dat de directeur eind 1963 het eerste "voorschot" op zijn wedde ontving. Zijn echtgenote begon zowaar geloof te hechten aan zijn werk.

Maar in afwachting van de uiteindelijke staatssubsidie moesten er nog heel wat financiële watertjes doorzwoomen worden. Zo kwam op een avond een bijgende secretaris met een onheilspellend bericht aandraven : "Al het geld is op. Wat moeten we nu doen ? De huishuur, de mazout, de verlichting...".

Maar keer op keer bleef de academie overeind. En dat is zonder twijfel voor een groot stuk te danken geweest aan secretaris Jos Celis die met vaste hand leiding gaf. Op geregelde tijdstippen liet hij zijn "onderrichtingen aan het personeel" en zijn "mededelingen aan de leerlingen" verschijnen. Hij was het die voor de "aanwezigheidslijsten" zorgde, die raadgevingen gaf en over het kleinste detail geïnformeerd was. Een bovenal was Jos Celis "zuinig", een eigenschap die in deze

beginperiode van onschatbaar belang was. Het zal dan ook niemand verwonderen dat er heel wat ontredde ontstond toen hij op 13 december 1964, vlak voor zijn huis, in een auto-ongeval om het leven kwam. Gedurende een veel te korte periode had iedereen hem leren kennen als een dominante figuur die heel wat had bijgedragen tot de groei van de school.

In allerijl vroeg men Pol de Laet om Jos Cellis als voorlopige secretaris op te volgen. Tijdens de beheerraad van 13 januari 1965 werd dan beslist dat Josee Goossens als vaste secretaresse die taak van hem zou overnemen. Tevens werd beslist dat de zetel van de school in de toekomst gevestigd zou zijn bij de voorzitter, dat alle dossiers van wijlen Jos Cellis aan de directeur toevertrouwd zouden worden en dat de beheerraad zou worden samengeroepen indien dit noodzakelijk bleek.

In 1965 kwamen er dan plots grote veranderingen. Aan de Kortenberglaan nummer 158 te Brussel, bij het ministerie van Cultuur, was G. Theatre tot adviseur-hoofd voor het kunstonderwijs benoemd. Directeur Antoon Luyckx nam contact op met die man en zo kreeg men eindelijk wat meer concrete inlichtingen betreffende de subsidiëring van de school en de uitbetaling van de wedden van de leerkrachten. Het bleek dat er wel ministeriële goedkeuringen waren betreffende de nieuwe school maar dat er nog altijd geen beslissingen genomen waren die rechtsgeldigheid hadden. Om een "weddevalorisatie" te kunnen doorvoeren, bleek er immers wat te moeten veranderen. De beslissingen betreffende de indiensttreding van elk personeelslid afzonderlijk, het aantal wekelijkse uren per niveau en per cursus alsmede elke uitbreiding of wijziging in het lerarenkorps diende te gebeuren met een gemotiveerde beslissing van de voltallige beheerraad, ondertekend door het dagelijks bestuur. Dat was een hele boterham en het duurde dan ook nog wel even vooraleer de hele papieren mallempolen eindelijk beantwoordde aan de normen die voorgeschreven werden door het ministerie van Cultuur. Tijdens die periode - op 1 januari 1966 - werd, in vervanging van André Bildmeyer, S. Meukens als penningmeester aangesteld.

Ondertussen bleef de school groeien. Na het overlijden van Frans Van Geel, werd het gelijkvloers van de achterbouw - waar, zoals gezegd, zijn auto stond - omgebouwd tot twee grote klassen. De nieuwe lokalen spraken blijkbaar tot de verbeelding van de leerlingen want op 1 september 1966 lieten zich al 70 leerlingen inschrijven. Die toevloed van cursisten bracht met zich mee dat nogal wat lokalen een "polyvalente bestemming" kregen. Zo werd er in de klassen op het gelijkvloers

van de achterbouw niet alleen aan sierkunsten gedaan... Er werd ook met klei geboetseerd, wanneer het kunstgeschiedenis was, werd er een projectiescherm geplaatst en op woensdagmiddag werden de lokalen volgestouwd met grote tafels waaraan de kinderen konden plaatsnemen. Ook het schildersatelier op de bovenverdieping werd druk bezocht. Niet alleen tijdens de avondcursussen, maar ook tijdens de weekends, stroomden de leerlingen toe. Vanaf 1966 werden er trouwens niet alleen meer stillevens geschilderd, maar werd er ook aan "portretschilderen" gedaan. Cursisten brachten familieleden en kinderen mee die ze zelf heel beschelden betaalden om op dinsdagavond voor hen te "poseren".

Op 25 augustus 1967 werd er vanuit het ministerie een brief naar de school verzonden, waarin de adviseur er op aandrong "een bekwaamheidsproef" voor de drie tijdelijke leerkrachten (waaronder zich dus ook de directeur bevond) te laten plaatsvinden. Omdat een en ander echter langs de officiële weg moest gebeuren, en om andere geïnteresseerden al niet bij voorbaat alle kansen te ontnemen, werden de drie plaatsen in het Belgisch Staatsblad openverklaard.

Op 15 januari 1968 hadden in het schildersatelier de praktische en theoretische bekwaamheidsproeven plaats. Niet minder dan 14 kandidaten zouden de examencommissie (bestaande uit drie directeurs en drie kunstschilders-professoren, waaronder de staatsafgevaardigde Th. Van Looij, die tevens voorzitter was) van hun kwaliteiten proberen te overtuigen. Slechts vier van hen slaagden hierin. Onder hen de drie leraars van ACADEMIA. Alle drie werden ze dan ook aan de beheerraad voorgedragen voor "voorlopige benoeming" zoals dat toen heette. I. Bakelants voor kunstgeschiedenis en toegepaste kunsten, Lieve Huybrechts - die Arm. Sillis na diens ontslag was komen vervangen - als lerares voor de voorbereidende afdeling (kinderen) en Antoon Luyckx als leraar tekenen, schilderen en boetseren.

Maar nog waren de financiële problemen niet van de baan... Bij de ontvangst van de allereerste "weddefiche" van het ministerie bleek immers dat er zich een "kortsluiting" had voorgedaan. Op die weddefiche stond er onder de rubriek "niveau" vermeld: "Lager Secundair" ! Dat sloeg nergens op, want net als in vele andere instellingen werd er ook in ACADEMIA getekend en geschilderd "naar de menselijke figuur". Iedereen dacht dus aanspraak te kunnen maken op de benaming (en de wedde) van "Hoger Secundair". Maar volgens de rijksinspecteur bleek dat toch niet het geval. Volgens hem moest er een "nieuwe structuur komen", met bepaalde cursussen, meer uren per week en nieuwe leraars...

Vergaderen dus weer... Op de vergadering van de beheerraad van 4 juni 1968 werd

als volgt beslist :

- ACADEMIA zou in de toekomst volledige avondleergangen (duur 4 jaar/40 weken per jaar) verzorgen, wat de school het recht gaf op de titel van "Hoger Secundair Kunstonderwijs met beperkt leerplan";
- het eerste jaar (een oriëntatiejaar) zou gevolgd worden door drie specialisatiejaren;
- de specialisaties werden als volgt bepaald :
 - tekenen en schilderen
 - boetseren en beeldhouwen
 - sierkunsten;
- als theoretische vakken zouden gegeven worden :
 - perspectief
 - anatomie
 - kunstgeschiedenis;
- de hele cyclus zou minimum 900 uren tellen;
- die uren zouden gespreid worden van maandag tot vrijdag, van 19 tot 21 uur;
- de minimumleeftijd werd bepaald op 15 jaar. De geïnteresseerden moesten lager secundair onderwijs gedaan hebben en een proef van artistieke aanleg afleggen.

Tijdens de proclamatie die eind juni volgde, kreeg iedere leerling en cursist een gestencilde druk van de structuur met zich mee. Ook de pers werd van de vernieuwingen op de hoogte gesteld.

Toen het nieuwe programma op 1 september 1968 een aanvang nam, keek iedereen vol verwachting uit naar wat dit proefjaar zou brengen. Aanvankelijk begon de directeur de cursussen tekenen, schilderen, boetseren en beeldhouwen op zijn dooie eentje te doceren. Enkel I. Bakelants, die de afdeling sierkunsten alsmede de kunstgeschiedenis voor zijn rekening nam, stond hem bij het lesgeven bij.

Onder voorzitterschap van L. Govaerts (die op 25 juli, samen met zijn secretaresse, zijn ontslag gaf) besliste de beheerraad datzelfde schooljaar echter nog het lesurenpakket in de toekomst verder uit te breiden en nieuwe leraars aan te werven in functie van de te geven vakken.

Op 22 augustus dan, tijdens de "beheerraadsvergadering", aanvaardde Piet Van Rossem het voorzitterschap. Als nieuwe secretaris werd Leon Volders benoemd. Twee universitair geschoolde mensen die daarenboven zeer gemotiveerd waren. Dat bleek al dadelijk door de werkbezoeken die de nieuwe voorzitter aan de

rijksinspecteur en aan de adviseur te Brussel bracht.

Maar zelfs daarvoor al - in een tussentijdse vergadering op 5 oktober - werden er onder zijn impuls "nieuwe statuten" en "een reglement voor het personeel" aangenomen. Tijdens die vergadering werd ook Leon Govaerts benoemd tot "ere-voorzitter/staatsafgevaardigde" en dit "voor zijn belangrijk werk dat hij met een bewonderenswaardig uithoudingsvermogen vervuld had".

De cursus tekenen en schilderen werd ontdubbeld en I. Bakelants werd voorgedragen als leraar. In de voorbereidende afdeling en het lager secundair kwam Louise Servais als nieuweling lesgeven.

Op de vergadering van het dagelijks bestuur van 13 januari 1969 stonden drie punten :

- het examen van de directeur
- de werkingskosten
- de begroting.

En hoe een begroting aangepast kan worden aan het beschikbare budget wordt hieronder geïllustreerd :

metalen rek (uit douane)	680 F
15 stoelen (spullenhulp Antwerpen)	1.030 F
4 novexplaten (Fam. Govaerts)	483 F
"schabben" met latten :	
1 paneel 1,50 m x 0,54 m	
1 plank 2,30 m x 0,08 m	829 F

De samenwerking tussen de voorzitter en de directeur, die allebei op een zo zuinig mogelijke wijze de school trachtten te beheren, was werkelijk optimaal. En daarin zou voorlopig nog geen verandering moeten komen, want op 16 januari 1969 werd - op de examencommissie onder voorzitterschap van rijksinspecteur Th. Van Looij - Antoon Luyckx tot voorlopig directeur benoemd.

Op 23 april werd door de raad van beheer beslist vier plaatsen open te verklaren in het Belgisch Staatsblad. Eén voor leraar anatomie en vormstudie, één voor leraar perspectief, één voor leraar tekenen en schilderen en één als lesgever in de voorbereidende afdeling en het lager secundair.

De kandidaten stroomden toe en de examencommissie kende in haar vergadering van 4 juni vier "voorlopige benoemingen" toe :

- Frans Rooms : leraar anatomie en vormstudie
- Julien Bilmeyers : leraar perspectief

- Louise Servaes, die de ontubbelde klassen in de voorbereidende afdeling van Lieve Huybrechts overnam
- I. Bakelants ; leraar tekenen en schilderen.

Door de komst van deze nieuwe leerkrachten werden de prestaties van Antoon Luyckx in het hoger secundair onderwijs vastgesteld op 16 uur als leraar en 7 uur als directeur.

Maar het schooljaar 1969-1970 bracht nog wijzigingen met zich mee. De cursus figuurschilderen die met drie uurtjes per maand aarzelend van start gegaan was, werd op drie uur per week gebracht. Bij het begin van het schooljaar telde men niet minder dan 123 leerlingen die door de vijf leerkrachten opgevangen moesten worden.

Gelukkig kwam voor die leerkrachten alles nu ook definitief in orde. Op 6 juni 1969 werden zij door het departement aanvaard en op 30 januari 1970 werden ze door de administratie definitief in hun ambt bevestigd.

Ondertussen bleven ook beheerraad en directie niet bij de pakken zitten. Zij zorgen ervoor dat :

- a. de 5 tot 7 leden die zetelden in de "examencommissie ter beoordeling van de bekwaamheidsproeven" in de toekomst een middagmaal aangeboden zouden krijgen
- b. diezelfde juryleden verplaatsingskosten zouden ontvangen, afhankelijk van de afgelegde afstand
 - juryleden uit Antwerpen, Berchem en Kontich 60 F
 - juryleden uit Lier 100 F
 - juryleden uit Sint-Niklaas 150 F
- c. de afdeling tekenen en schilderen haar eerste echte tekentafels en atelier-schildersezels kreeg
- d. op proclamaties aanmoedigingsprijzen zouden uitgereikt worden (o.a. een prijs van ACADEMIA, een prijs van de leraars en de directeur, een prijs van de ere-voorzitter, e.a.)
- e. er met Pinksteren met toestemming van het gemeentebestuur een tentoonstelling - met officiële opening - gehouden zou worden in de lagere school waarop de pers uitgenodigd zou worden.

Maar ondertussen waren er ook nog andere katten te geselen... Door de leerlingentoename waren er alweer "ruimtelijke problemen" ontstaan. Samen met Fr. Rooms zette de directeur zich aan het werk. Belden ontpopten zich als

onovertroffen metselaars en in een minimum van tijd werd er van een "kolenkot met schelf" een boetseerklas gemaakt. Met Ytong-stenen van Govaerts, platen die tegen de dakbalken genageld werden, ramen en een deur uit de afbraak, een oud mazoutkacheltje met veel buizen en dank zij de hulp van Janssens die al vaak in de school geholpen had en ook nu weer voor de verlichting zorgde, werd een waar pronkstuk gebouwd. Een laagje latexverf zette alles in een communiekleurkje en de boetseerstoelen die bij een schrijnwerker naar een voorbeeldtekening gemaakt werden, vervulde het geheel. Op 22 februari 1969 al werd in het kader van de "Cultuurraad-veertiendaagse van Borsbeek" dit nieuwe lokaal ingewijd door K. Verhavert, persattaché van de minister van Cultuur Fr. Van Mechelen. Later volgde dan een minder officiële vlering tijdens het "artiestenbal" in de zaal "Riviera".

Tijdens het schooljaar 1969-1970 deden zich trouwens nog andere ontwikkelingen voor. Na het ontslag van I. Bakelants in de afdeling "tekenen en schilderen" werd Robert Borret in zijn plaats aangesteld. Hij zou die afdeling tot grote ontwikkeling brengen. Vermelden we ook dat omstreeks die periode L. De Moor haar intrede deed in de jeugdateliers.

Belangrijk ten slotte is ook het feit dat directeur Antoon Luyckx tijdens dit schooljaar zijn "laureaatschap in de schilderkunst" behaalde aan het "Nationaal Hoger Instituut voor Schone Kunsten" te Antwerpen. Door het feit dat ACADEMIA geaccepteerd was als "Hoger Secundair Kunstonderwijs" en er daaraan ook een "weddevalorisatie" gekoppeld was, had hij zich kunnen vrijmaken en zijn onafgewerkte studies kunnen beëindigen.

Intussen werd praktisch ieder jaar een "artiestenbal" georganiseerd met daaraan gekoppeld een tombola met artistieke prijzen. In de krant blokletterde men "ACADEMIA heeft geld nodig!".

Ook het schooljaar 1970-1971 zag er rooskleurig uit. Op 11 oktober 1970 waren er immers gemeenteraadsverkiezingen en daarin deed Leon Govaerts, de erevoorzitter van ACADEMIA, het lang niet slecht. In 1971 werd hij dan ook als nieuwe burgemeester beëdigd en werd Piet van Rossem, de voorzitter van de kunstschool, aangesteld als schepen van Onderwijs en Sociale Zaken.

Een en ander had tot gevolg dat in de gemeenteraad van 6 december 1971 (een mooi sinterklaasgeschenk!) het Cultureel Centrum ACADEMIA aangenomen werd als "Gemeentelijke Kunstschool ACADEMIA" en in de toekomst ook als dusdanig zou heten.

Maar ook op nationaal vlak veranderde er weer heel wat... De resultaten van een

"Memorandum ad hoc" dat door een comité van directeurs uit het kunstonderwijs voorgelegd was aan de minister van Cultuur, werden geformuleerd in een Koninklijk Besluit dat in augustus 1971 in het Belgisch Staatsblad verscheen. Daarin stonden de wettelijke regelingen van de studies in het kunstonderwijs te lezen.

Alle avond- en weekendkunstscholen kregen in de toekomst de benaming : "Onderwijs voor Socio-Culturele Promotie". Naast deze mooie titel zou er ook een nieuwe structuur komen. De nodige ontubbelingen werden doorgevoerd, uren werden veranderd en een overzichtelijk "lessenrooster" werd ingevoerd.

Die ontubbelingen brachten met zich mee dat er voor het "lager secundair" twee nieuwe leerkrachten (Jan Lemmens en Staf De Smedt) werden aangesteld. Beeldhouwer L. De Moor nam inmiddels de cursus over van Fr. Rooms die ontslag nam. De school telde nu 7 leerkrachten en 138 leerlingen-cursisten en behoorde nu tot het "Gemeentelijk Gesubsidieerd Kunstonderwijs".

Dat bracht dan weer met zich mee dat er door het gemeentebestuur nieuwe "statuten" opgesteld werden en dat er een "toezichtscmissie" met raadgevende stem werd opgericht. Ieder jaar kwam de school nu ook op de gemeentebegroting voor. Dat was, zowel voor de gemeentesecretaris als voor de directeur van ACADEMIA een hele verandering. Waar de directeur best tevreden was dat er nu eindelijk en definitief een financiële regeling getroffen was, bezorgde het de gemeentesecretaris heel wat last. Werkingstoelagen, uitrustingskosten voor de "betoelaagde materialen", wedden van het personeel... waren voortaan allemaal klusjes die door de ontvanger geklaard dienden te worden. Toch dient gezegd dat er aanvankelijk een zeer goede, praktische verstandhouding was tussen de burgemeester, de schepen en de directeur. Zowel voor de cursisten, als voor de lesgevers, als voor Antoon Luyckx, de initiatiefnemer van het eerste uur, was het een heerlijke ervaring zich nu gesteund en begrepen te voelen. Daar waar men jaren had moeten knokken om de allerbelangrijkste spulletjes bij elkaar te schrapen, werd de academie nu werkelijk verweerd. Alle afdelingen kregen nieuwe materialen, te veel om op te noemen. Iedereen was gelukkig, zeker toen tijdens de "proclamatie" in het schildersatelier in aanwezigheid van de schepen van Onderwijs de "eerste wettelijke getuigschriften" aan de afgestudeerden van het "Hoger Secundair Kunstonderwijs" uitgereikt konden worden.

Inmiddels werd er andermaal aan uitbreiding gedacht. De voorbouw was immers vrijgekomen en er werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om die te huren. Voor het eerst kon de directeur achter een klein bureau plaatsnemen. Ook het

jeugdatelier kreeg een eigen klas en aan de beeldhouwers kon een tweede werkplaats gegeven worden. Toch bleef zelfs nu een gootsteen met stromend water nog altijd een luxe. Zo kon het niet blijven duren, daarover ging iedereen akkoord en het gemeentebestuur en de leden van de toezichtsc commissie besloten dan ook om stilaan uit te kijken naar een geschikt onderkomen voor de kunstschool.

Tijdens het schooljaar 1972-1973 telde ACADEMIA 156 leerlingen. Vanaf dat jaar werd in de afdeling "tekenen en schilderen" begonnen op "Hoger Kunstonderwijs" met een "finaliteitsjaar". Meteen al lieten zich een voldoende aantal cursisten - allen afkomstig uit het "hoger secundair" - inschrijven. Zij zouden een verdere vervolmaking met vooral meer portret- en figuurschilderen volgen. Ondertussen werd naarstig uitgekeken naar een nieuw onderkomen voor de academie. Zou het huis van de "familie Torfs" aan de Robianostraat nummer 54 geen waardig onderkomen aan de school kunnen bieden? Het was in elk geval een huis om "U" tegen te zeggen dat daarenboven in het park gelegen was. Maar na heel wat rekenwerk bleek toch dat er in het huis te veel en te dure veranderingswerken uitgevoerd zouden moeten worden om het voor ACADEMIA geschikt te maken. Het huis werd afgebroken en alles ging zijn gewone gangetje verder.

Binnen het lerarenkorps waren er weer enkele nieuwe wijzigingen. Staf de Smedt kreeg een kans om zich aan de academie te Lier te verbeteren en ook Jan Lemmens gaf zijn volledig ontslag. Om in de continuïteit van het programma te voorzien werd Josephine Van Looy, cursiste aan het laatste finaliteitsjaar, aangesteld als lerares in de voorbereidende afdeling, terwijl Piet Leterme de cursus "anatomie" van Lemmens overnam.

En hoe zat het inmiddels met de "nieuwe school"? Of waren er dan geen plannen getekend om een volledig nieuw gebouw op te trekken? Jawel, die plannen waren er... Architect Cornelis had er het beste van zichzelf in gestoken, maar het zou jammer genoeg bij plannen blijven...

En alsof dat nog niet genoeg was, stak er korte tijd later een nieuwe tegenwind op. Op 20 december 1973 besliste het college van burgemeester en schepenen dat "alle voorstellen of vragen betreffende het onderwijs in de toekomst niet meer aan de heer P. Van Rossem dienden voorgelegd te worden, maar rechtstreeks overgemaakt dienden te worden aan het schepencollege".

Wel werd de directeur verwezen naar Jef Denil, een gemeenteraadslid, daarna naar Armand Van Linden, die schepen was. Geen van beiden kon persoonlijk optreden in

de materiële toestand van de school.

Dat veranderde heel wat aan de situatie. De soepele samenwerking uit het verleden zou plaats maken voor een punctuele, gemeentelijke aanpak. Directeur Luyckx voelde zich er niet gelukkig mee...

Maar toch was er in deze periode een verblijvende gebeurtenis. Van zijn collega uit Berchem vernam de directeur immers de bouw van een nieuwe academie aldaar. De daaruit voortvloeiende verhuis bracht met zich mee dat twee oude, maar nog in zeer goede staat verkerende keramiekovens, onbruikbaar waren geworden. In de nieuwe academie waren er immers ook nieuwe ovens voorzien... Zo'n gelegenheid mocht natuurlijk niet onbenut gelaten worden. Na heel wat mondelinge en schriftelijke onderhandelingen slaagde de directeur erin de twee ovens te verkrijgen. De gemeentelijke werklieden gingen ze - samen met de bijhorende apparatuur - ophalen en een welgemeende dankbrief sloot de zaak.

Intussen was ook weer een schooljaar ten einde... met een tentoonstelling in de lagere school.

Het schooljaar 1974-1975 zou dan weer heel wat veranderingen met zich meebrengen. Aan de Robianostraat nummer 48 (het centrum van Borsbeek!) besloot vader Geens met pensioen te gaan en zijn winkelpand te sluiten. Onmiddellijk werden er onderhandelingen aangeknoopt om het grote huis te huren. En kijk, dit keer lukte het! Een bericht dat alle andere in de schaduw stelde, deed weldra de ronde: vanaf 30 juni 1975 al zou de academie volledig uit de oude gebouwen aan de Frans Beirensaan nummer 281 verdwenen zijn. Iedereen voelde zich erbij betrokken, te meer omdat de toezichtsc commissie op 9 november beslist had de afdeling "tekenen en schilderen" verder te ontdubbelen zodra de nieuwe gebouwen in gebruik genomen waren. Daartoe had de gemeenteraad eerder al (op 14 oktober 1974) een nieuw en definitief "organiek en huishoudelijk reglement" goedgekeurd.

Een drukke briefwisseling tussen het college van burgemeester en schepenen enerzijds en de directeur anderzijds kwam nu op gang. Onderwerp: de uit te voeren interieurwerken in de nieuwe vestiging.

Er was inderdaad letterlijk en figuurlijk heel wat werk aan de winkel... Een enorm aantal "schabben", die in de muren verankerd waren, dienden verwijderd te worden, de grote toonbank werd verzaagd en als bureau in de kleine woonkamer gezet, met goedkeuring van de eigenaar werd een houten wand op de benedenverdieping

afgebroken en van het loodgieters- werd een beeldhouwersatelier gemaakt.

En dat was nog maar het begin ! Valse plafonds en plastic koepels werden gestoken, een enorm aantal TL-lampen (waarvan Jef Denil er 25 schonk) werden gehangen, de zware keramiekovens werden naar hun bestemming gesleurd en in elke klas en elk atelier werd in opdracht van het gemeentebestuur een "kachel met aardgas" geplaatst. Voor het eerst in zijn ontstaansgeschiedenis zouden de cursisten van ACADEMIA geen mazoutstank meer hoeven te ruiken. Dank zij de extra-inspanningen van zowel de gemeentelijke werklieden als het voltallige lerarenkorps slaagde men erin dit grote huis "schoolrijp" te maken.

Maar de nieuwe lokalen moesten ook nog bemeubeld worden... Twintig dichtklapbare schragen, waarop grote witte platen gelegd konden worden, zouden in de toekomst plaats kunnen bieden aan honderd kinderen en in vervanging van de "spullenhulp-stoelen" kocht het gemeentebestuur niet minder dan 100 klapstoelen. Ook het ministerie deed zijn duit in het zakje. Op de lijst "betoelaagde materialen" stond niet alleen een levensgrote ledenpop, maar zelfs een plastic skelet voor de cursus "anatomie". En voor de cursus in de finaliteit werden grote ramen met doek bespannen zodat men in de toekomst de menselijke figuur naar ware grootte zou kunnen tekenen en schilderen. Ook in de "perspectiefklas" mocht men niet klagen. Daar kreeg men T-latten en al wat daarvoor nodig was.

Na de paasvakantie begon de "exodus". Hoewel niemand ooit gedacht had dat die immense hoeveelheid materiaal tijdig overgevoerd kon worden, waren op zaterdag 17 mei 1975 het gemeentebestuur, de leden van de toezichtcommissie, de directeur, de leraars en vele anderen toch allemaal op de opening van de nieuwe lokalen aanwezig.

De inleiding zou gehouden worden door Th. Van Looij, maar aangezien die op het laatste ogenblik verhinderd was, las de directeur een brief van hem voor. Burgemeester L. Govaerts onderhield de genodigden over de al afgelegde weg, terwijl volksvertegenwoordiger Fr. Swaelen over het belang van het kunstonderwijs sprak en de tentoonstelling (met werken van cursisten) officieel opende. Een kleine receptie rondde deze heerlijke gebeurtenis smaakvol af.

Lang hoefden de feestneuzen echter niet te wachten vooraleer ze opnieuw konden gaan fuiven, want op 7 juni al - amper een paar weken na de opening van de lokalen - werd er in de nieuwe zaal "Relax" een "groot artiestenbal" gehouden. Dit bal was georganiseerd door O.G.E.K.A. (Ouders en Oudleerlingen van de Gemeentelijke Kunstschool ACADEMIA) een onafhankelijke vereniging die op 26

maart gesticht was en onder de dynamische leiding van voorzitter Maria Nellssen stond. Het bal - waaraan iedereen belangeloos meewerkte - was zo'n groot financieel succes dat de "modellen" in de toekomst van deze winst betaald zouden kunnen worden. O.G.E.K.A. zorgde er ook voor dat er ieder jaar een tentoonstelling plaats vond van de werken van de "FINALISTEN" in Kunstkamer MANEBRUGGE.

Ondertussen bleef ook in de nieuwe school het aantal leerlingen stijgen. Zo verwonderlijk was dat eigenlijk niet, want er was een goede geest in de school, er waren bekwame en toegewijde leerkrachten en er werd ernstig gewerkt. Bovendien hielden leraars en afgestudeerde leerlingen geregeld tentoonstellingen. Ook zij zorgden aldus op een onrechtstreekse manier voor publiciteit voor ACADEMIA. De school begon werkelijk een hele reputatie te krijgen! Zelfs jonge "finalisten" behaalden prijzen in wedstrijden.

Hoewel het nieuwe school (1975-1976) inmiddels alweer van start gegaan was, dienden er nog altijd allerhande kleinere werkzaamheden uitgevoerd te worden :

- omdat de keramiekovens te krachtig waren, diende de elektriciteitsmeter versterkt te worden
- boven de gootsteen werd een "boiler" geplaatst
- plannenkasten werden ontworpen en vervaardigd
- (over)gordijnen werden voor de ramen gehangen
- een grote "etspers", overgekocht van een overleden kunstenaar, werd geplaatst
- en we hadden op de bovenverdieping zowaar een "toilet met waterspoeling".
Een ongekennde luxe!

Ook het bureau van de directeur was in niets meer te vergelijken met dat uit de oude school. De nieuwe werkplaats had zelfs iets artistieks... Er stond een oud houten bureau (nog een familiestuk) en links en rechts van de schouw stonden kijkkasten met vogels en allerhande natuurvormen. Ook achteraan in de klas stond er trouwens een kijkkast. Maar wie dacht dat dit een glazen huisje was waarin niet gewerkt werd, kwam bedrogen uit. De vroegere winkeltoonbank was uitermate geschikt om tekenbladen, houtskool, potloden, tubes verf enz. in op te bergen. Ook een telefoontoestel werd aangesloten en de vroegere winkelbel bewees dat er in de school wel degelijk gewerkt werd, want zij kondigde veranderingen van cursussen of het einde van de lessen aan.

En dat was wel eens nodig. Sommige leraars en cursisten gingen immers zo in hun bezigheden op dat ze er uur en tijd bij vergaten..

Tijdens de "jaarmarkt" (met Pinksteren) werden niet alleen de deuren van dat bureau, maar ook die van de hele school geopend en kon het publiek een tentoonstelling komen bezichtigen.

In de herfst van 1976 was er door nieuwe gemeenteverkiezingen een nieuwe "legislatuur" tot stand gekomen. M. Vereycken werd burgemeester en M. Charbon schepen van Onderwijs. Onder zijn voorzitterschap vergaderde de eerste "Commissie van toezicht". Vertegenwoordigers van alle partijen waren daarbij betrokken. Het reilen en zeilen van ACADEMIA werd er besproken en verslagen met adviezen werden aan het schepencollege overgemaakt.

En die verslagen werden niet zomaar geklasseerd. De schepen zou er in de toekomst voor zorgen dat alle materialen voor de kinderen van de voorbereidende afdeling in de school ter beschikking zouden liggen. Wel diende de directeur er jaarlijks voor te zorgen het aantal leerlingen en cursisten afkomstig uit Borsbeek op te geven. Er werd beloofd dat in een later stadium ook voor kleine aankopen "bestelbons" zouden kunnen uitgeschreven worden.

Dat was dus goed nieuws. Slecht nieuws was echter dat de school een schrijven van het ministerie van Cultuur ontving waarin te lezen stond dat de cursussen "tekenen en schilderen" enerzijds, "boetseren en beeldhouwen" anderzijds niet meer gesubsidieerd zouden worden voor wat het finaliteitsjaar betrof. Gelukkig kwam alles na een bezoek aan de administratie dan toch weer in orde. In een zitting van het schepencollege van 27 april werd definitief beslist de afdeling "tekenen en schilderen" in de "finaliteit" te laten voortbestaan. Verder kreeg de directeur het voor elkaar dat het ministerie en uiteindelijk het gemeentebestuur hun toestemming verleenden om R. Verhaert tijdelijk voor 14 uur als leraar Hoger Secundair Onderwijs te benoemen. Dat ging niet zo probleemloos want Verhaert had wel te Mechelen de afdeling "tekenen" gevolgd en te Sint-Niklaas de afdeling "schilderen", maar dat waren weekend- en avondcursussen.

Door een vrijstelling van diploma slaagde hij tijdens een examencommissie in een openstaande betrekking voor de Academie te Turnhout; dat liet hem meteen toe op 14 april 1978 tijdelijk benoemd te worden te Borsbeek. Op 1 december volgde zijn "stagiaire" aanstelling door het gemeentebestuur.

De normen in het kunstonderwijs werden strenger, en er waren reeds soberheidsmaatregelen getroffen.

In augustus 1978 was er een wet van kracht geworden "betreffende de voldoende geachte bekwaamheidsbewijzen in het kunstonderwijs". Even werd toen gevreesd

dat niet minder dan drie leerkrachten hierdoor hun baan zouden verliezen, maar gelukkig werden aan deze wet een aantal wijzigingen toegevoegd, zodat niemand aan de deur hoefde gezet te worden. Er zouden in de toekomst alleen nog leerkrachten benoemd kunnen worden uiteraard met een G.B.O.P.K. en later nog slechts met een diploma uit het kunstonderwijs met volledig leerplan.

Inmiddels was ACADEMIA nog altijd in het huurhuis aan de Robianostraat nummer 48 gevestigd. Dat dit slechts een voorlopige oplossing was, bleek eensklaps angstaanjagend duidelijk toen het schooljaar 1978-1979 met liefst 248 regelmatig ingeschreven leerlingen van start ging...

Hoopvol werd er uitgekeken naar de gebouwen van de oude, lagere school. Vlak naast die gebouwen zou er immers een nieuwe basisschool gebouwd worden, met het gevolg dat de oude gebouwen vrijkwamen. Een groot voordeel was trouwens dat het onderwijs in Borsbeek op die manier gecentraliseerd zou zijn: kunst- en verplicht onderwijs broederlijk naast elkaar... Daarenboven was de oude school lang niet slecht; ze telde niet minder dan 10 klassen die alle een goede lichtinval hadden en bovendien waren er brede gangen...

Maar er zaten alweer addertjes onder het gras. Om staatssubsidie te kunnen krijgen, bleek het immers noodzakelijk dat de nieuwe basisschool aan welbepaalde normen moest voldoen. Om dat te verwezenlijken... diende de helft van de oude lagere school afgebroken te worden.

Het leek dus weer aangewezen zich voorlopig maar op andere zaken te concentreren. Dat was niet moeilijk want er waren wel wat problemen met de avondcursus "glas in lood" en "beeldhouwen". Hoewel het totale leerlingenaantal van de school flink toegenomen was, kwamen deze afdelingen niet aan het minimum aantal leerlingen. Dat hield in dat de afdeling over een periode van twee jaar "afgebouwd" zou moeten worden. Gelukkig kwam het echter niet zo ver. Op het ministerie werd een fusie toegestaan, twee afdelingen samen ondergebracht in "Monumentale kunsten". De redding!

Ook op het gebied van de aanwerving van personeel was er dat schooljaar heel wat te doen. Zo werd er bij voorbeeld vanuit het ministerie een brief naar de school gezonden waarin te lezen stond dat de aanwervingen nog tot 30 juni 1979 via een examencommissie in de school zelf konden gebeuren. Later zou alles per provincie georganiseerd worden, wat in de praktijk niet zo vlot bleek te werken. Van deze ultieme gelegenheid werd gebruik gemaakt door de tijdelijke lerares M. De Beukelaer. Ze slaagde voor haar proeven en werd in extremis tot stagiaire benoemd.

Waar er vroeger, indien nodig, een lerarenvergadering werd gehouden, werd er dat schooljaar beslist om die vergadering in de toekomst jaarlijks verplicht te stellen. Aangezien de schepen van Onderwijs zich akkoord verklaarde die vergaderingen bij te wonen, zou hij op de hoogte blijven van de verlangens van het onderwijzend personeel en er zoveel mogelijk gevolg aan kunnen geven.

Vermelden we ten slotte nog dat op de "Commissie van Toezicht" van 25 mei 1979 beslist werd de jaarlijkse proclamaties af te schaffen.

Schooljaar 1979-1980. Met 267 ingeschreven leerlingen werd andermaal een nieuw record bereikt. Ook de voorbereidende afdeling deed het inmiddels lang niet slecht. Sinds enkele jaren telde de school meer dan 100 kinderen in de leeftijdscategorie van 6 tot 12 jaar, en ook in het lager secundair onderwijs (van 12 tot 14 jaar) telde ACADEMIA al dertig leerlingen.

De kinderen uit de voorbereidende afdelingen kwamen op woensdagnamiddag en werden verdeeld over vier klassen, die onder de leiding stonden van vier verschillende leerkrachten waarvan er twee uit de eigen school afkomstig waren. Vanaf het derde jaar lager secundair onderwijs waagden de 14-jarige jongens en meisjes dan de stap naar het "oriëntatiejaar" van het hoger secundair. Dat was voor velen een hele opgave aangezien ze in de dagscholen al echt moesten studeren. Toch lieten meer en meer jongeren zich voor het oriëntatiejaar inschrijven. Opvallend was ook dat er slechts weinigen de brui aan gaven. Nadat ze het oriëntatiejaar hadden doorlopen, werd er door de jongeren een keuze gemaakt om zich in een of andere specifieke richting te bekwamen. Niet weinigen besloten uiteindelijk om zich - na het behalen van het getuigschrift aan ACADEMIA - verder aan andere kunstinstututen te bekwamen. Het was de betrachting van velen om mettertijd een wettelijk diploma in het "volledig kunstonderwijs" te behalen. Sommigen van hen slaagden er dan ook inderdaad in zich later te vestigen als onafhankelijk kunstenaar, grafisch ontwerper of architect.

Daar waar de academie voor velen heel bescheiden begonnen was als een leuke maar enigszins vrijblijvende hobby, verdween meer en meer het amateurisme. De jonge generatie voelde zich gesensibiliseerd en ontdekte zijn talent; een verheugende vaststelling voor stichter Antoon Luyckx.

Bij het begin van het schooljaar 1980 swingde het leerlingenaantal helemaal de pan uit! Niet minder dan 314 gegadigden lieten zich inschrijven. De "Commissie van Toezicht" sprak over een "oversaturatie" en toen men de inschrijvingsformulieren stuk voor stuk eens begon na te kijken, bleek dat ACADEMIA leerlingen en

cursisten uit niet minder dan 22 omliggende gemeenten telde.

Het huurhuis was nu helemaal te klein geworden. Hoewel de directeur na een eindeloos gepuzzel met het uurrooster erin slaagde elk lokaal gedurende elk uur te laten gebruiken, kreeg hij de ingeschreven personen niet meer geplaatst. De leerlingen van de afdeling "perspectief" stonden aan tekentafels in de gang te werken... In het kleine lokaaltje waar "kunstgeschiedenis" werd gegeven, kon men haast niet meer binnenkomen, en door de aangedampte ramen kijken was helemaal onmogelijk geworden..

De leerlingen van de afdeling "glas in lood" namen de vrijgekomen lokalen van de afdeling "perspectief" in beslag en zelfs naast de etspers was alleen maar plaats om te staan drukken.

Ook op de benedenverdieping was een zelfde onmogelijke en chaotische toestand ontstaan. De cursisten van de afdeling "finaliteit" gebruikten op dinsdag de ateliers om aan figuurschilderen te doen. Maar op dinsdagavond moesten alle atellerezels aan de kant en vervangen worden door schragen waarop grote tekenplaten kwamen. Woensdagmiddag zouden immers de kinderen komen tekenen. En wat er op woensdagmiddag gebeurde, laat zich al raden... Inderdaad, de leraressen konden ervoor zorgen dat hetzelfde scenario nu in omgekeerde richting in werking werd gesteld, want op woensdagavond zouden de "finalisten" weer aan portretschilderen doen... Maar daarmee was de kous nog niet af. Datzelfde lokaal werd op de donderdag- en vrijdagavond ook nog door het oriëntatie- en door het tweede jaar gebruikt... Zo was er een permanente verhuis aan de gang die zelfs tijdens het weekeinde niet in hevigheid afnam. Op zaterdagvoormiddag was het immers alweer de beurt aan het finaliteitsjaar, terwijl het oriëntatie- en het tweede jaar op zaterdagmiddag toch ook nog graag wat wilde doen... Ook het derde en vierde jaar hoger secundair, die op dinsdag en woensdag les hadden, moesten voortdurend plaats ruimen voor andere afdelingen... hun atelier was méér een lange gang.

Een bijkomend probleem was dan nog dat er voortdurend allerlei spullen door elkaar geraakten.

De situatie werd zo onoverzichtelijk en de moeilijkheden zo groot dat de "Commissie van Toezicht" besloot leerlingen te laten weigeren. De leerkrachten dienden in de toekomst strenger op te treden bij het afnemen van de "ingangsprouf" die de kandidaten voor het oriëntatiejaar moesten afleggen... Makkelijker gezegd dan gedaan, natuurlijk. Theoretisch en administratief gezien was het inderdaad noodzakelijk de leerlingenaangroef te beperken, maar in de praktijk zou het niet zo

makkelijk zijn om een heleboel goedmenende en geïnteresseerde leerlingen de deur te wijzen... Er is nu eenmaal heel wat verschil tussen een naam die je op een papiertje leest en een mens die je voor je ziet staan...

Het leek of er in die periode - die, hoe onwaarschijnlijk en "vooroorlogs" ze ook lijkt, toch nog niet zo lang achter de rug is - maar een gespreksonderwerp was : "Hoe lang moeten wij hier nog blijven ? ...Het is toch onverantwoord met zoveel ! ...Bij mij moeten de leerlingen met twee aan een tekentafel zitten ! ...Doet de gemeente dan niets voor ACADEMIA ? ...Zouden we nu echt nergens anders een onderdak krijgen ? ...".

Het werkte op de gemoedsgesteldheid van iedereen en niet in het minst op die van de directeur. En van een oplossing was er voorlopig nog geen sprake... Toen de directeur wat nadere inlichtingen ging inwinnen op de administratie te Brussel kreeg hij te horen : "Als een naburige gemeente uw school wil overnemen kan dat. Dat is echter een zaak van uw gemeentebestuur..." . Maar na een gesprek met de burgemeester werd deze mogelijkheid van de hand gewezen. Het gemeentebestuur kon zoiets niet toestaan. ACADEMIA moest andermaal nog maar wat geduld oefenen...

Geduld... Toch was het een "brandend" probleem. Vooral toen de brandweer van Borsbeek na een bezoek aan de school een ongunstig verslag had geschreven...

Intussen ging het gewone leven met zijn dagdagelijkse bekommelingen zijn gangetje. Op 9 juni 1980 gaf I. Bakelants zijn ontslag voor wat de weekendcursussen betraf. Weer bijkomende zorgen voor de directeur... Een nieuwe leerkracht die tijdens het weekend les kon geven in het oriëntatiejaar en een nieuwe leerkracht voor de cursus "kunstgeschiedenis" dienden aangeworven...

En dan toch plots... een lichtpunt. Op de vergadering van de "Commissie van Toezicht" deed de schepen van Onderwijs een onverwachte mededeling. Hij sprak over "de mogelijkheid om ACADEMIA onder te brengen in een stenen hangar op het domein van Fort 3".

Zo'n gelegenheid mocht natuurlijk niet onbenut gelaten worden. Er werd afgesproken om op zondag 19 augustus 1980 een bezoek aan dit gebouw te brengen. Bij de leerkrachten verwekte deze mededeling heel uiteenlopende gevoelens. Dienden ze nu blij of teleurgesteld te zijn ? Ze wisten het zelf niet. Enerzijds was iedereen gelukkig dat er eindelijk een mogelijkheid ontstaan was om de chaos te ontvluchten, maar anderzijds was Fort 3 zo ver weg... Voor sommigen leek het wel alsof de school uit Borsbeek werd buitengespart.

Ook na het eerste bezoek aan de hangar van Fort 3 was er weinig enthousiasme. Iedereen vroeg zich af of ACADEMIA het dan zo slecht gedaan had en of de school dan echt niets beters verdiende... Maar er bleek ruimte genoeg te zijn, en dat was ook al veel... Misschien zou een goed architect er toch nog wat van kunnen maken...

Op 27 maart 1981 werd er door het gemeentebestuur een ontwerper aangesteld. Dat was niets te vroeg, want ondertussen zat ACADEMIA nog dieper in de zorgen. Door de verbouwingen van de basisschool zouden vanaf 4 april 1981 de gebouwen waarin een gedeelte van de leerlingen van de voorbereidende en lagere afdelingen voorlopig een onderkomen hadden gevonden "niet meer ter beschikking gesteld kunnen worden". Concreet gezien kwam dat er op neer dat de leerlingen voorlopig elders een onderkomen zouden moeten vinden. Voor wat het vijfde en het zesde leerjaar betrof, werd er een oplossing gevonden. Die leerlingen konden terecht in een bovengang van de sportzaal "Ter Smisse". In een later stadium zouden deze kinderen, samen met hun lerares, een mooie klas toegewezen krijgen in het Sint-Jozefsinstituut. Maar intussen moest het eerste en het tweede jaar nog opgevangen worden en dat kon alleen in ACADEMIA waar men al zo'n plaatstekort kende...

Ondertussen werden er weer nieuwe personeelwijzigingen doorgevoerd. In de voorbereidende afdeling werd M.H. Van Beumen op 1 september 1982 ter vervanging van een interimaris aangesteld, terwijl in het hoger onderwijs eerder al Roel P. D'Haese en Els Verstreken door de gemeenteraad aangesteld werden als vervangers voor de weekendcursus en de cursus "kunstgeschiedenis" van J. Bakelants. Op 1 september 1981 waren er 11 leerkrachten die aan de kunstschool lesgaven. De directeur gaf op dat ogenblik enkel nog "pro-deo" vier uurtjes les in de finaliteit.

Stilaan bleek nu de tijd gekomen om een aanvraag te doen voor een studiemeester(es). Op 10 februari 1981 deed de directeur een eerste en op 10 november een tweede aanvraag tot het bekomen van een gunstig advies.

Een andere zaak waarover heel wat gepalaverd werd, was de kwestie van de "vaste benoeming". Hoewel er een gunstig advies in de Commissie van Toezicht werd uitgesproken, wilde het schepencollege blijkbaar geen risico's nemen. Het gevaar was immers niet denkbeeldig dat - indien ACADEMIA mettertijd minder leerlingen zou trekken en er bepaalde afdelingen "afgebouwd" moesten worden - het gemeentebestuur de betrokken leerkracht(en) gedurende een periode van twee jaar

terbeschikkingstelling wegens ambtsontheffing uit te werken". Er werd gezegd dat in de nabije toekomst ook voor het kunstonderwijs een soortgelijk stelsel zou gelden...

Vlug legde de directeur een dossier aan van :

- het positief antwoord van de heer G. Theatre
- het reglement van de terbeschikkingstelling wegens ontstentenis van betrekking
- de reffectatie en de toekenning van een wachttoelage
- de brief van J. Lenssens, Gemeenschapsminister
- een schrijven van de provinciaal secretaris van de CCPTO.

Dit dossier werd overhandigd aan de burgemeester en de schepenen van Onderwijs... Het was nog even wachten op het definitieve bericht betreffende de vaste benoemingen, maar alle troeven lagen in het kamp van ACADEMIA.

Bij het begin van het schooljaar 1982-1983 gebeurde wat enigszins te verwachten was : in de voorbereidende afdeling lieten zich slechts 47 leerlingen inschrijven voor de cursus op woensdagnamiddag. De directeur was echter niet van plan om zich zomaar bij de toestand neer te leggen. Op zijn verzoek werd door het gemeentebestuur een brief opgesteld waarin de lessen met dag en uur vermeld werden en waarin het educatieve karakter van het kunstonderwijs aan kinderen extra werd toegelicht. De brief werd op heel wat exemplaren gefotocopieerd en aan de directies van alle omliggende lagere scholen afgegeven. De kinderen kregen dit informatieve bericht mee naar huis en jawel hoor... een tijdje later werden er in de school - net als de voorgaande jaren - meer dan 100 kinderen ingeschreven. Deze werkwijze bleek zo'n succes te hebben dat ze ook in de toekomst met heel wat resultaat herhaald zou worden.

Het nieuwe schooljaar, dat met 305 leerlingen en cursisten en met niet minder dan 13 leraars andermaal beloftevol van start ging, bleek echter niet te brengen wat men ervan verwacht had. Het was een te rustig jaar, alsof er een algemene sfeer van vermoeidheid hing. Iedereen keek hoopvol uit naar de uiteindelijke verhuis naar Fort 3. Iedereen wilde de oude periode afsluiten, het oude kledingstuk afleggen...

In de nieuw gebouwde basisschool stonden lade- en bureaustoelen, poseerschijven, schildersezels, boetseerstoelen, zitkrukken en stilleventafeltjes in een leegstaand klaslokaal te wachten om dienst te gaan doen in de "nieuwe school". Hoewel er gestadig aan de school doorgewerkt werd, hing het plan in de oude school al vergeeld aan de muur. En haast dagelijks waren er de verhalen van leerkrachten en

cursisten die - ongeduldig als ze waren - al stiekem waren gaan kijken. Ook de directeur bracht geregeld verslag uit van de vorderingen.

Het schooljaar eindigde - net zoals de vorige - met een deliberatie voor de "finalisten", de cursisten van het hoger secundair en de andere afdelingen. Maar toch was dat jaar anders. Het eindigde met de jaarlijkse tentoonstelling in "Ter Smisse". Ook de stemming was anders. Voortdurend werden dezelfde vragen gesteld: "Hoeven we volgend jaar nog naar dit gebouw te komen? Zal "de nieuwe school" volgend jaar klaar zijn?"

"Ja", zei de directeur optimistisch... En inderdaad: het volgende schooljaar hoefde men niet meer in de oude school te beginnen, want de nieuwe was klaar...

Toch was het allemaal niet zo vanzelfsprekend... Op 25 augustus nog - amper 12 dagen vóór de eerste schooldag - stonden alle leerkrachten bovenop de ladders hun klas of atelier te schilderen. Toen een week later alles blonk van de verf, werden de leerlingen en cursisten aangeschreven. Ze kregen een fotocopie met een plan van de ligging van de nieuwe school en de te volgen weg toegestuurd... Op 4 september waren de werklieden van de aannemer klaar met de laatste details, op 5 september konden de gemeentelijke kuisvrouwen hun poetsmanie op het gebouw botvieren, en op diezelfde vijfde september - maar dan in de namiddag - werden alle materialen uit de oude school en de basisschool naar het nieuwe adres gevoerd. Niets te vroeg, want de volgende dag - op 6 september - kwamen de eerste cursisten zich laten inschrijven en kon het schooljaar 1983-1984 definitief van start gaan in de nieuwe lokalen van de school op het Sport- en Recreatiecentrum, Fort 3, Frans Beirenslaan 2A te Borsbeek.

Naar goede gewoonte stelde het gemeentebestuur opnieuw een brief op die gestuurd werd aan alle leerlingen van 6 tot 12 jaar uit de omringende scholen. Daarin stond te lezen dat de school nu een nieuwe vestiging kende. Tevens nam het gemeentebestuur contact op met directeur Luyckx en vroeg hem een programma samen te stellen en een korte historiek van ACADEMIA te schrijven, die zou opgenomen worden in de programmaboekjes die het "Feestcomité" zou verspreiden. Men was immers van plan om op 15 oktober de nieuwe Gemeentelijke Kunstschool ACADEMIA op een officiële en plechtige wijze te openen. Maar in afwachting daarvan zouden er nog heel wat klusjes moeten gebeuren... Om er enkele te noemen:

- de bel, die zich buiten het bureau van de directeur bevond, zou binnen moeten aangesloten worden

- heel wat gordijnen moesten nog gehangen worden
- de binnendeuren moesten nog geschilderd worden en voorzien worden van een naamkaartje met daarop de naam van klas, afdeling en leraar.

Daarenboven kon voor zo'n dingen het "Feestcomité" niet ingeschakeld worden. Samen met het gemeentebestuur hadden die mensen immers de handen vol met het uitwerken van een feestelijk programma, waarbij ook de talrijke andere verenigingen die in de enorme hangar gevestigd waren, betrokken zouden worden. Zo werd bij voorbeeld elke inwoner van Borsbeek door middel van het speciaal daartoe gemaakt "informatieboekje" van de komende plechtigheid op de hoogte gesteld.

Toen dan eindelijk de grote dag was aangebroken, vormde er zich bij het gemeentehuis een massa volk. Onder luide fanfaremuziek trokken alle verenigingen door de Borsbeekse velden - oases van groen - de nieuwe school tegemoet. Daar aangekomen, knipte de burgemeester officieel het lint door, waarna hij, gevolgd door een hele reeks hoogwaardigheidsbekleders, de lokalen betrad. Daar - in de brede gangen en ruime klassen en ateliers van de nog naar verf ruikende school - oogstte het werk van leerkrachten en cursisten heel wat bewondering.

Nadat burgemeester en directeur de aanwezigen hadden toegesproken, volgde er een receptie die ook door een afgevaardigde van het ministerie werd bijgewoond. Tijdens die receptie - die om 18 uur eindigde - onderhield de Borsbeekse overheid zich met de leraars, de directeur en de genodigden.

Wat 21 jaar geleden als een ver en onwezenlijk ideaal begonnen was, was nu werkelijkheid geworden... Eindelijk had Borsbeek een "Gemeentelijke Kunstschool" met een eigen "identiteit".

Het leek alsof alles meeviel dat jaar, want nog vóór het jaareinde werden de leerkrachten van een tweede frustratie bevrijd. Op 28 december (Sinterklaas had wat vertraging dat jaar) werden 9 leerkrachten (die allen door de inspectie eerder al gunstig geadviseerd waren) vast benoemd.

De directeur schreef prompt een dankbrief waarin hij het gemeentebestuur er op wees "dat ook in de toekomst de leraars zowel als hijzelf met een onverminderde ijver het werk zouden blijven behartigen".

Ondanks al deze positieve geluiden viel er toch ook een minder aangenaam bericht in de bus. Als "besparingsmaatregelen ten overstaan van de bezuinigingen" besliste het ministerie immers om de cursisten vanaf dat jaar "inschrijvingsgeld" te laten betalen. Gelukkig voor de school bracht dit geen leerlingenverlies met zich mee.

Het ministerie van Onderwijs voerde trouwens nog andere veranderingen door. Er

werd dat jaar immers ook beslist dat het niet meer verplicht was een "Comité voor Toezicht" in stand te houden. Dat leidde ertoe dat er op 14 mei 1984 een samensmelting plaatsvond tussen het Comité van Toezicht en O.G.E.K.A.

Ondertussen deed de gemeente echt haar best om alle geïnteresseerden de weg naar de school te laten vinden. Over heel Borsbeek werden op de hoeken van de invalsstraten officiële wegwijzers geplaatst, terwijl ook op andere plaatsen in de gemeente oranje pijlen de weg naar ACADEMIA aanduidden. Verder werden er 2 lindeboompjes links en rechts van de ingang van de school geplaatst. Zij zouden een groene herinnering worden aan de officiële opening van de school.

Vermelden we ten slotte nog dat er op 13 mei een reis gemaakt werd naar het bekende "Krölller-Müller" Museum in Nederland, en dat het dan de hoogste tijd was aan de "deliberatie" te denken. Dat jaar zouden de cursisten uit de "finaliteit" weer beoordeeld worden door een jury van kunstenaars van buiten de school en de betrokken leraars. Er werd besloten om 5 grote spandoeken te schilderen, die jaarlijks de open-deur-dagen op de officiële plaatsen in de gemeenten zouden aankondigen.

Die tentoonstelling kon nu ook in de school zelf plaatsvinden. Via de pers werden de bezoekers uitgenodigd om naar ACADEMIA te komen, waar ze ontvangen werden door de leden van O.G.E.K.A.. Voor de daarbij aangesloten ouders en oudleerlingen was weer geen inspanning te veel geweest. Zij zorgen immers voor gebak, koffie en andere dranken, die geconsumeerd konden worden in een als "cafeteria" ingericht atelier. Dat bleek bij de meer dan duizend bezoekers zo in de smaak te vallen, dat er beslist werd om ook in de toekomst deze succesformule te herhalen.

Tijdens het schooljaar 1984-1985 zouden er voor het eerst voor alle personeel "TS 12"-formulieren ingevuld dienen te worden. Dat was nieuw. Die formulieren hadden betrekking op de statutaire toestand alsmede op wijzigingen en mutaties in het personeelsbestand.

Belangrijk was ook dat tijdens dat schooljaar de "finishing touch" aan de school werd gebracht. Zo werd bij voorbeeld de met onkruid overwoekerde kasseiweg die zich bij de school bevond, verwijderd en werd er gras gezaaid. Een frisgroen gazon wel weldra afgezoomd met een bruinhouten afrastering. Heel wat anders dan het "stort" waarop je vroeger een uitzicht had!

Ook wat het interieur van ACADEMIA betrof, diende er toch nog wel wat te gebeuren. Zo werden er voor de ramen van de klas "kunstgeschiedenis" zwarte overgordijnen gehangen die het mogelijk maakten het lokaal optimaal te

verdulsteren, zodat diaprojectie mogelijk was. Ook aan de hele westzijde van de school werden overgordijnen gehangen.

Een heel andere "finishing touch" werd dan weer aangebracht door het gemeentebestuur dat besloot om tijdens de middagpauze van de juryleden die op het einde van het schooljaar het werk van de finalisten te beoordelen kregen, belegde broodjes, koffie en bier aan te bieden.

Datzelfde schooljaar kreeg ook de al eerder ingediende aanvraag tot het bekomen van een studiemeester-opvoeder een gunstig gevolg. Op advies van de heer Lenssens, minister van Onderwijs en Leefmilieu werd er op 15 februari 1985 een definitieve en gunstige beslissing genomen.

Na een officiële oproep werd mevrouw Ingrid Van Hove tussen een groot aantal kandidaten uitgekozen en op 22 maart 1985 door het gemeentebestuur benoemd.

Nu de verbouwingwerken aan de school definitief beëindigd waren, werden ook de eerste gebreken duidelijk. Daarom werd er tijdens een leraarsvergadering door de leerkrachten voorgesteld een verplaatsbare, houten wand te plaatsen tussen de klas "perspectief" en de klas waarin de praktijklessen gegeven werden. Op die manier zou men elkaars lessen niet storen. Na verloop van tijd werd dit werk tot ieders voldoening door de gemeentelijke werklieden uitgevoerd.

Op 23 april 1985 ging het gemeentebestuur akkoord om de driehoekige, opstaande muur die het dak van de sporthal schraagde, met de woorden "Gemeentelijke Kunstschool ACADEMIA" te beschilderen. De gemeente bestelde de verf en met de hulp van de directeur deed een leraar het werk. Van ver over de velden kon men de benaming van de school nu lezen. En de directeur keek op zijn werk neer en zag dat het goed was...

Dat zag ook A. Tersago, de nieuwe inspecteur voor het kunstonderwijs, die op 16 juni bij de "deliberatie" aanwezig was.

Vermelden we ten slotte nog dat het ministerie in 1985 besliste het niet meer nodig te achten dat stagiaires in de toekomst "een gunstig advies" van de inspecteur moesten bekomen en het feit dat het schooljaar andermaal werd afgesloten met een open-deur-dag en een tentoonstelling van de cursisten.

O.G.E.K.A. vond weer geen inspanning te groot en besloot tot het opdienen van "koude schotels" waarvoor de belangstellenden op voorhand konden inschrijven. Het werd een opmerkelijk financieel succes.

Ook financieel interessant werd het voor de juryleden van buiten de school die de werken van de finalisten zouden moeten beoordelen. Op 5 juli 1985 werd er door het

gemeentebestuur immers beslist dat deze mensen in de toekomst aanspraak maakten op een vergoeding van 2.000 F. Er werd echter wel een beperking gesteld: slechts 2 juryleden van buiten de school zouden voor deze werkzaamheden in aanmerking komen.

Het schooljaar 1985-1986 was nauwelijks begonnen of daar kwamen de nieuwe administratieve documenten (KO 1, KO 2, e.a.) van het ministerie van Onderwijs al binnen. Alle kaderden zij in het plan van "rationalisatie" dat aan de scholen werd opgelegd.

Op 8 november 1985 werden - op aanvraag van de directeur - drie leerkrachten-stagiaires door het gemeentebestuur vast benoemd. Het waren: Roel P. D'Haese, M. Van Beumen en E. Verstreken. De directeur zelf had heel andere toekomstplannen. Op 13 februari, bijna gelijktijdig met leraar R. Borret, deed hij een aanvraag om op pensioen gesteld te worden. Naar aanleiding daarvan werd op de gemeenteraad van 28 februari aan de directeur zowel als aan de leraar een "eervol ontslag" toegekend.

Op 6 juni werd er bij de betrokken instanties een aanvraag ingediend betreffende een kleine structuurwijziging. Daardoor zou er in de "finaliteit" tijdens de avond- zowel als tijdens de weekendcursussen maar één leraar functioneren in plaats van twee. Dit voorstel zou later - tot grote tevredenheid van leerkracht en cursisten - ook effectief doorgevoerd worden.

Tijdens de vakantiemaand van dat jaar - 28 juli 1986 - werd er door het ministerie op aangedrongen om in de toekomst niet alleen het te homologeren getuigschrift van de geslaagde "finalisten" toe te zenden, maar ook het zogenaamde "proces-verbaal".

Het schooljaar 1986-1987 kondigde zich met een "streven naar eenvormigheid" aan. Door de administratie van het ministerie van Onderwijs werd beslist om per 1 september 1986 een gelijkvormigheid in de benamingen van de afdelingen door te voeren.

Zo zouden de afdelingen "tekenen en schilderen", "boetseren en beeldhouwen" en "glazenierskunsten" in de toekomst respectievelijk "schilderkunst", "beeldhouwkunst" en "glasschilderkunst" genoemd worden.

Op 20 december richtte de directeur een informatieve brief aan de inspecteur. Daarin vroeg hij de mogelijkheid te overwegen om ACADEMIA van het "lichte" naar het "zware" stelsel te laten overgaan. De inspecteur had er blijkbaar een zware dobber aan, want ACADEMIA liet zich vrij moeilijk plaatsen. De school bleek net tussen het "lichte" en het "zware" stelsel te hangen. Ook andere

instanties die hierover geraadpleegd werden, gaven een ongunstig advies. Jammer, indien dit gelukt was, hadden de geslaagde cursisten op het einde van hun studies een "diploma" gekregen in plaats van een "getuigschrift".

Het schooljaar 1986-1987 begon met een groter aantal leerlingen en cursisten dan ooit tevoren.

Het beloofde andermaal een turbulent jaar te worden, want zowel R. Borret (17 jaar dienst !) als stichter-directeur Antoon Luyckx (25 jaren dienst !) hadden - zoals eerder al gezegd werd - zich voorgenomen om dat jaar met pensioen te gaan.

Het gemeentebestuur besloot een examencommissie samen te stellen en zowel in het Belgisch Staatsblad als in de lokale pers werd een plaats voor leraar open verklaard, iets later ook voor directeur.

Op 30 januari 1987 - exact op de dag waarop het schepencollege vergaderde om een definitief examenprogramma vast te stellen, organiseerde O.G.E.K.A. een afscheidsfeest voor R. Borret. En waar kon een leraar "tekenen en schilderen" beter gevierd worden dan in zijn eigen atelier, waar hij met een niet-aflatend enthousiasme de "finaliteit" van deze afdeling tot grote bloei had gebracht. Na toespraken van de directeur en van Marc Janssens, voorzitter van O.G.E.K.A., werden door de hele schoolbevolking bloemen en geschenken aangeboden. In een gezellige sfeer volgde er een receptie die bijgewoond werd door leraars, cursisten en genodigden. Ook de directeur (die aangezien er nog geen vervanger was aangeduid, zijn leraar gedurende ruime tijd zou vervangen) was natuurlijk weer van de partij.

Maar keren we eens terug naar het schepencollege dat diezelfde dag vergaderde om de procedure in verband met de examens voor de nieuwe leraar(s) vast te stellen...

Op 21 februari droegen niet minder dan 10 kandidaten hun werken voor. Elk van hen hoopte in aanmerking te komen voor de vrijgekomen betrekking van R. Borret. Juryleden Antoon Luyckx en inspecteur Tersago weerhielden twee kandidaten. Op 14 maart werd er dan door G. Van den Eynden en enkele leden van het college een proef van "algemene aard" georganiseerd. Roger Verhaert, leraar tekenen en schilderen aan het derde en vierde jaar hoger secundair onderwijs slaagde als enige. Hij zou dus een bevordering krijgen en in de plaats van R. Borret in het finaliteitsjaar gaan lesgeven.

A. Tomballe die - eveneens als enige - voor het hoger secundair onderwijs slaagde, zou door die bevordering meteen de kans krijgen de plaats van R. Verhaert over te nemen.

Beide leerkrachten werden tijdens de gemeenteraadszitting van 25 maart 1987 in hun ambt bevestigd.

Op 28 maart werden ze door de cursisten verwelkomd. Hun taak kon beginnen...

En dan gingen we van de ene receptie naar de andere. Op 13 maart had immers de openingsplechtigheid plaats van de tentoonstelling van de "finalisten 1986". Burgemeester Vereycken die daar aanwezig was, sprak zijn belangstelling uit voor de Kunstschool en dankte de heer Luyckx voor het werk dat hij aan de opbouw van de academie besteed had. Verder sprak hij vol lof over het niveau dat hij met zijn school had weten te bereiken.

De tweede receptie was een heel speciale... Afscheidsreceptie van Antoon Luyckx, stichter en bezieler van ACADEMIA. Plaats en datum : 30 april, de lokalen van de school...

Marc Janssens, voorzitter van O.G.E.K.A. stelde de aanwezigen aan elkaar voor, waarna J. Bilmeyer, leraar "perspectief", een korte voordracht hield over de directeur die aan de basis stond van ACADEMIA. Vervolgens overhandigde de heer R. Borret zijn vroegere directeur een "liber amicorum" met artistieke bijdragen van alle leraars. Ere-rijksinspecteur Th. Van Looij, schetste daarna de weg die Antoon Luyckx had afgelegd en eindigde met een gedicht ter ere. Vervolgens was het de beurt aan de heer J.P. Caluwaerts, adviseur-hoofd bij het ministerie van Onderwijs, dienst Kunstzaken; hij belichtte de figuur van Antoon Luyckx niet alleen als directeur maar ook als kunstenaar. Na zijn toespraak overhandigde hij hem - in opdracht van minister Kelchtermans van de Vlaamse regering - de medaille "Pro Arte". Tot slot nam ook burgemeester M. Vereycken het woord. Hij bedankte de uittredende directeur voor al het werk dat hij voor de Gemeentelijke Kunstschool ACADEMIA gepresteerd had en benoemde hem tot ere-directeur.

Naast deze indrukwekkende reeks van prominente sprekers waren nog heel wat andere hoge genodigden aanwezig. Zo bij voorbeeld de huidige rijksinspecteur A. Tersago, ere-directeur Jos Michiels (die Antoon Luyckx een ets aanbood) en Leon Govaerts, de eerste beheerraadsvoorzitter (1962) en latere burgemeester. En bovenal waren er de talrijke vroegere vrienden en cursisten waarvan er velen persoonlijke geschenken aanboden. Trouwens, ook een gezamenlijk geschenk werd door de voorzitter aan de nu "oud-directeur" aangeboden. En gelukkig werd de echtgenote niet vergeten... Ook zij werd terecht in de bloemetjes gezet.

Met de traditionele receptie - tijdens dewelke iedereen de kans kreeg met iedereen te praten - werd deze bijzondere gebeurtenis afgerond.

Omdat er door het gemeentebestuur echter nog geen nieuwe directeur was aangesteld (zoets is immers een omslachtige procedure !) zou Antoon Luyckx nog tot eind juni in de school aanwezig blijven.

Dat kwam mooi uit, want op die manier kon hij de studiemeester-opvoedster erop voorbereiden de toekomstige directeur op administratief terrein zo goed mogelijk wegwijs te maken.

Van 6 tot 9 mei had er in ACADEMIA een heel bijzondere open-deur-tentoonstelling plaats. De lagere afdeling werd nu immers eens extra in het zonnetje gezet ! In de kinderateliers konden de ouders met de leerkrachten over de talenten van hun kunstenaartjes praten en in de gangen konden ze artistieke produkten van hun telgen bewonderen. Een prachtig initiatief dat elk jaar herhaald zou moeten worden.

De jaarlijkse schoolreis voerde de geïnteresseerden op 10 mei met een autocar naar Brussel. Daar werd het "Museum Meunier" en het nieuwe "Museum voor Moderne Kunst" bezocht. De moeite waard, daar was iedereen het mee eens !

Vanaf 9 mei begonnen dan de eindejaarsproeven in de hogere afdeling. Ondertussen werd op de gemeenteraad van 1 juni Stefaan Wouter benoemd tot nieuwe directeur van ACADEMIA. Hij zou dan ook aanwezig zijn op de werkzaamheden van de examencommissie in de school.

En op 21 juni werden de ingediende werken beoordeeld door de rijksinspectie. Als juryleden van buiten de school waren de heer Michiels en de heer Marchand aangezocht om hun oordeel kenbaar te maken. Dat oordeel viel nogal mee, want drie cursisten uit de "finaliteit" van de afdeling "schilderkunst" kwamen in aanmerking om hun "getuigschrift" te laten "homologeren". De directeur - het kost ons moeite "ere-directeur" te zeggen - beleefde die "examencommissie" met gemengde gevoelens. Niet zo verwonderlijk, wanneer je weet dat het op 13 oktober 1987 precies 25 jaar geleden was dat de man begon met aan de Frans Beirenslaan 281 te Borsbeek zijn eerste lesjes te geven... Wie had toen durven voorspellen dat er 25 jaar later een heuse Gemeentelijke Kunstschool uit ontstaan zou zijn...

En vandaag is het dan zo ver : "de officiële viering van het 25-jarig bestaan van ACADEMIA..." Weer een nieuw hoofdstuk dat geschreven wordt. Maar dat zullen anderen moeten verwoorden...

Guy Didelez
(Informant Antoon Luyckx)

DE EERSTE 25 JAAR

Borsbeek, 8 juli 1987

Op 13 oktober aanstaande zal de Gemeentelijke Kunstschool ACADEMIA 25 jaar bestaan, wat iets later zal gevierd worden.

Daar ik mee aan de basis lag van de stichting en op zijn verzoek, wil ik graag mijn best doen iets over de groei en bloei van de kunstschool mede te delen.

In 1961 startte de heer Luyckx in eigen atelier met een twintigtal leerlingen. Zij kwamen er tekenen en schilderen. De ruimte zou vlug te klein worden.

De pater-pastoor van zijn parochie verwees hem naar de heer J. Van Mol aan de Fr. Beirenslaan te Borsbeek. Na verloop van tijd vond die een onderkomen dat een beetje ruimer was dan het atelier van Luyckx : een aannemersmagazijn van de heer Frans Van Geel aan de Frans Beirenslaan 281.

Alleen over de bovenverdieping kon er beschikt worden. Op het gelijkvloers stalde de eigenaar nog zijn wagen.

Een beheerraad was inmiddels tot stand gekomen.

Als beheerders waren er J. Van Mol, G. Kiebooms, J. Celis, L. Govaerts, A. Bilmeyer, S. Meukens, Fr. Neyens, V.U.- en C.V.P.-leden.

Bij geheime stemming werd L. Govaerts als voorzitter aangesteld, Jos Celis als secretaris.

De stichting kreeg de naam : Cultureel Centrum ACADEMIA.

Tijdens het in orde brengen van de lokalen had Jos Celis steunkaarten laten drukken en zocht hij sponsors. Niet alleen te Borsbeek was hij bedrijvig, maar ook bij diverse politici buiten de gemeente. Hij wist ze te overtuigen.

Het was geen sinecure om een aannemersmagazijn tot schoollokaal om te vormen. Alles kwam toch keurig in orde.

De opening had plaats op 13 oktober op een dinsdagavond.

Na het eerste jaar was de ruimte reeds te klein geworden en een verdere uitbreiding was al spoedig gewenst.

Op verzoek van A. Luyckx werd op 29 december 1962, tijdens een van de strengste winters, een eerste tentoonstelling geopend in de school.

Gezien de toeloop van de genodigden werd het een waar succes. Naast volksvertegenwoordiger L. Tindemans, zou ook Mgr. Raes van Antwerpen een bezoek brengen. De heer rijksinspecteur Van Looij kwam op bezoek en sprak tot de genodigden, alsook L. Tindemans, de voorzitter en de beheerraad. Op de druk

bezochte receptie boden de leerlingen een verwarmend schuimwijnkje aan.

Een drukke administratieve bedrijvigheid brak aan want zowel de heer T. Van Loolj, als inspecteur, en de heer G. Theatre als adviseur te Brussel, werden aangesproken om zo spoedig mogelijk tot erkenning van de kunstschool te komen. Reeds het 2de jaar werden Arm. Sillis en I. Bakelants als leraars aangeworven. De heer F. Van Geel stond toe dat ook al een gedeelte van het gelijkvloers in gebruik mocht genomen worden, maar ook de huishuur werd verdubbeld. De kosten groeiden mee.

Op 13 december 1964 kwam J. Celis bij een auto-ongeluk om het leven. Hij had nog net de erkenning van de school mogen meemaken.

Onze beste medewerker was niet meer. Zijn inzet was onbeperkt geweest, zowel wat de administratie als het financiële aspect betrof.

Ondanks de aangroei van steeds nieuwe leerlingen en cursisten diende er ook meer materieel aangekocht te worden : schildersezels, stoelen, allerhande materiaal. De tussenkomst van de staat bleek steeds onvoldoende. Meer leraars dienden aangeworven om de leerlingen op te vangen.

Ieder jaar werd er op een andere plaats een tentoonstelling van de werken van de leerlingen gehouden. Dit bleek een succes te zijn en vormde een goede publiciteit.

Ieder jaar werd er een "bal" georganiseerd om de school te steunen.

In 1971 kwam de school eindelijk onder toezicht van de gemeente Borsbeek. Dit na sterk aandringen van de toenmalige schepén P. Van Rossem en niet minder van A. Luyckx zelf. Hij was een doordrijver en liet geen kans onbenut om steeds verder te evolueren met zijn school.

Op de gemeenteraad van 30 augustus 1971 werd de school aangenomen onder de benaming Gemeentelijke Kunstschool ACADEMIA.

De groei van de school was nu helemaal niet te stuiten.

Er moest dringend naar een onderkomen gezocht worden en dat werd gevonden. Na aandringen van de toenmalige coalitiepartner, de V.U., werd het huis aan de Robianostraat 48 in huur genomen. Dit pand was een dubbele winkel met magazijn en loodgieterswerkplaats met een verdieping, bood meer ruimte en was ook goed en verzorgd.

Weer dezelfde cyclus : opruimen, aanpassen en inrichten.

Slechts in 1974 werd met de overheveling begonnen, maar na verloop van tijd was er weer een gebrek aan ruimte.

In oktober 1976 kwamen er nieuwe gemeenteraadsverkiezingen en dit bracht een CVP-BSP-coalitie tot stand.

Nadat het Fort 3 grotendeels (voor twee derden) eigendom van de gemeente geworden was, werd beslist aldaar nieuwe lokalen voor ACADEMIA ter beschikking te stellen. Het nieuwe schooljaar 1983 kon een aanvang nemen in de nieuwe verbouwde lokalen van een stenen hangar op Fort 3.

De gebouwen staan wel wat eenzaam en ver uit het centrum. Het is nochtans een goed onderkomen dat steeds voor vergroting vatbaar is.

Voor het ogenblik is de kunstschool uitgegroeid tot 356 leerlingen met 13 leraars. Niet alleen van Borsbeek zijn ze gekomen, maar van ver buiten het omliggende.

De heer Luyckx heeft het doel bereikt dat hij met veel succes lange jaren heeft nagestreefd. Met voldoening kan hij terugblikken op een rijkgevuuld verleden: op een kunstschool waarvan hij de stichter was.

Het heeft hem, de beheerraad en ook de gemeente veel zorgen gebaard. Thans neemt hij feestelijk afscheid van een volwassen instelling.

Het werd een druk bijgewoonde receptie, met nog veel genodigden van uit de eerste jaren. Ere-rijksinspecteur Van Looij hield een aangepaste toespraak, de nieuwe adviseur van het ministerie overhandigde een mooie medaille van minister Kelchtermans van de Vlaamse regering, waarna de heer burgemeester het doorzettingsvermogen van de heer Luyckx benadrukte.

Voor de ere-directeur wordt het nu rusten?! Ik hecht daar geen geloof aan. Een dynamisch man als hij is daartoe niet in staat. Hij zal steeds zijn ledige uurtjes in de stijl van zijn beroep weten te vullen.

Ik wens hem nog veel inspiratie en geluk voor de toekomst.

Als slot wil ik hem nog zó beschrijven: "Hij was een hardnekkige doordrijver, een vechter, en nooit uit de ring weg te slaan!".

L. Govaerts

Ex-voorzitter van de beheerraad
Gewezen burgemeester van Borsbeek

